

Kamp för självbestämmande i en komplex värld

TL;DR:

- Rättvisa är en universell princip som inte kan vara selektiv, oavsett omständigheterna
- Både historiska och moderna frihetskamper visar hur olika folk behandlas baserat på geopolitik.
- Vi måste stå upp för alla förtryckta folk och deras rätt till självbestämmande, oavsett politiska intressen.

Rättvisa är en grundläggande princip som överskrider både tid och geografiska gränser. Den är en universell dygd som ligger djupt rotad i mänsklighetens moraliska och filosofiska historia. Inom islam utgör rättvisa en central pelare, och detta speglas i många andra filosofiska och etiska traditioner.

”Allah förbjuder er inte att vara goda och rättvisa mot dem som inte krigar mot er på grund av er religion och inte driver ut er ur era hem. Allah älskar de rättvisa” (Koranen, 60:8).

Denna vers påminner oss om att rättvisa inte är en exklusiv rättighet för några få, utan en *universell skyldighet* gentemot alla människor, oavsett

deras bakgrund eller tro.

Genom tiderna har många folk kämpat för frihet från förtryck och för rätten att själva styra sina öden. Under 1900-talet bevittnade världen en våg av självständighetsrörelser i Afrika och Asien, där nationer som Indien, under Mahatma Gandhis ledarskap, stred för självbestämmande och frihet från kolonialt förtryck. Deras kamp blev en symbol för rättvisa i sin renaste form – en kamp för frihet och självstyre.

Algeriet erbjuder ett annat kraftfullt exempel. Landets frihetskämpar stred hårt mot den franska kolonialmakten, och trots våldsamt förföljelse vann de till slut sin frihet. Dessa rörelser, liksom motståndsrörelserna i Europa under andra världskriget, visar på en *universell mänsklig strävan efter rättvisa*. I alla dessa fall var det tydligt att rättvisa inte endast handlar om att återfå sitt land, utan även om att återupprätta sin värdighet.

I vår tid står vi inför två folk – palestinierna och ukrainarna – som båda kämpar för sitt självbestämmande, men bemöts på fundamentalt olika sätt av det internationella samfundet. Ukrainas kamp mot rysk invasion har fått omfattande internationellt stöd, både militärt och ekonomiskt. Detta stöd är inte bara nödvändigt, utan också moraliskt riktigt, då det bekräftar landets rätt att försvara sitt territorium och sin suveränitet. Enligt FN har mer än 40 % av Ukrainas befolkning varit i behov av humanitärt stöd under den pågående konflikten (United Nations, 2023).

Men vad händer med palestinierna?

Trots att de har levt under ockupation i mer än 70 år, står de inför en annan verklighet. Mer än två tredjedelar av Gazas befolkning lever i fattigdom, och ungdomsarbetslösheten är över 60 procent (UNCTAD, 2023). Trots att deras kamp för självbestämmande liknar ukrainarnas på många sätt, är stödet från det internationella samfundet betydligt mindre. Detta väcker den moraliska frågan: *Har inte palestinierna samma rätt till självförsvar som ukrainarna?*

Islam ger oss tydlig vägledning när det gäller rättvisa.

”Om två grupper av de troende råkar i strid med varandra skall ni mäkla fred mellan dem... och vara rättvisa. Allah älskar sannerligen de rättvisa” (Koranen, 49:9).

Detta understryker att rättvisa alltid måste vara opartisk och

Kamp för självbestämmande i en komplex värld

övergripande, även i tider av konflikt. Rättvisa får aldrig förhandlas bort, inte heller kan den tillämpas selektivt beroende på vem som begår fel.

Profeten Muhammad visade även i praktiken hur rättvisa ska vara en fast princip. I en känd rättstvist dömde Profeten till fördel för en judisk man mot en muslim, eftersom bevisen talade för den judiske mannens sak. Detta exempel understryker att rättvisa aldrig får styras av partiskhet eller fördomar, utan måste baseras på sanning och opartiskhet – principer som är lika relevanta idag.

Rättvisa måste vara universell, oavsett tid och plats.

Sverige har länge haft en roll som förespråkare för mänskliga rättigheter och internationell rättvisa. Ingen symboliserar detta bättre än Dag Hammarskjöld, FN:s generalsekreterare under 1950- och 60-talen. Hammarskjöld arbetade oförtröttligt för att främja fred och rättvisa på global nivå, bland annat genom sitt arbete i Kongo och under Suezkrisen. Hans tragiska död under ett fredsuppdrag i Afrika förvandlade honom till en internationell symbol för kampen för rättvisa. Hammarskjölds vision var tydlig: FN skulle vara en arena för rättvisa för alla folk, oavsett deras makt eller inflytande.

Rättvisa kan aldrig vara ett selektivt koncept. Den måste vara en *konsekvent princip*, tillämpad lika på alla människor, oavsett deras geografiska eller politiska kontext. Som Koranen påminner oss:

”Återlämna allt ni anförtrotts till dess rättmätiga ägare och döm med rättvisa när ni dömer mellan människor” (Koranen, 4:58).

Oavsett om det handlar om Palestina eller Ukraina, eller något annat folk som kämpar för självbestämmande, är vårt ansvar att stå upp för deras rättigheter. Genom att upprätthålla rättvisa skapar vi en värld där förtryck och orättvisor inte har någon plats. Islams vägledning och historiska exempel från alla delar av världen påminner oss om att rättvisa är en plikt för alla. Oavsett om det handlar om att försvara de svaga eller att återställa rätten till frihet och självbestämmande, måste rättvisa förbli en icke-förhandlingsbar princip.